

CD KLASSIEK

Violconcerto's
Jongen & Lazzari

Luikenaar Joseph Jongen (1873-1953) was als componist vooral actief rond de eeuwwisseling en werd na de Eerste Wereldoorlog docent aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Later was hij er directeur, van 1925 tot 1939. Tijdens zijn leven was hij een gerespecteerd componist.

Het grootste deel van zijn oeuvre bestaat uit orgelwerk. Voorts schreef hij enkele religieuze vocale werken. Begrijpelijk, want tussen de twee wereldoorlogen was het katholicisme in België dynamisch en stonden er grootste projecten in de steigers, zoals de basiliek van Koekelberg en de abdij van Orval. Die dynamiek vertaalde zich ook in muzikale opdrachten.

Aanvankelijk componeerde Jongen ook kamermuziek. Later volgde grootser werk, waaronder de *Symphonie concertante* uit 1926, voor groot orkest en orgel en een veeleisend stuk. Het werd een eerste keer uitgevoerd in de Verenigde Staten, waardoor Jongen vandaag vreemd genoeg be-

ter bekend is in de Angelsaksische wereld dan bij ons.

Het vioolconcerto, opus 17 werd gecomponeerd in 1901, na een lang verblijf in Duitsland. De Duitse stijl is dan ook duidelijk te horen. Jongen was er 'op bedevaart' naar Bayreuth in Beieren, de stad van Richard Wagner (1813-1883). Nog groter blijkt echter de invloed van César Franck (1822-1890). Jongen componeerde het concerto voor zijn vriend en stadsgenoot, de violist Émile Chaumont (1878-1942), maar de publicatie werd dan weer opgedragen aan niemand minder dan Eugène Ysaÿe (1858-1931), de grootste Belgische violist van zijn generatie. Veel succes had het werk echter niet. Het werd tijdens Jongens leven slechts enkele keren uitgevoerd.

Op deze opname van de Filharmonie vindt u ook Jongens *Adagio symphonique*, eveneens uit 1901, en de *Fantasia in E majeur* uit 1898. Laatstgenoemde werk is opgebouwd rond een solopartij voor hoorn.

Tot slot is er nog een stuk van de Italiaans-Franse componist Sylvio Lazzari (1857-1944), die net als Jongen vooral door Richard Wagner en César Franck werd beïnvloed. (EDS)

Joseph Jongen, *Violin Concerto* & Sylvio Lazzari, *Rapsodie*, door Philippe Graffin (viool) en het Royal Flemish Philharmonic onder leiding van Martyn Brabbins, in de reeks *The Romantic Violin Concerto*, Hyperion, CDA68005, 22,50 euro.

CD KLASSIEK

Menselijke Jezus
Ludwig van Beethoven

Ludwig van Beethoven (1770-1827) staat niet meteen bekend om zijn religieuze werk, al componeerde hij wel degelijk zulke stukken. Hij was gehecht aan de idealen van de Verlichting, maar was niet per se anti-religieus. *Christus am Ölberge* (Christus op de Olijfberg) is een oratorium dat hij componeerde in de herfst van 1802. Dat gebeurde haast meteen na het voltooien van wat het *Heiligenstadt Testament* heet, een document gericht aan zijn familie waarin van Beethoven het heeft over zijn toenemende doofheid en psychische problemen.

Het oratorium – het enige dat Beethoven schreef – bevat alle ty-

pische kenmerken van de grootse stijl die de componist eigen is. Het is een dramatisch verklankt werk waarin Jezus vooral als een grootse humane figuur wordt geschetst. Niet het kruisoffer staat centraal, maar Jezus' eigenmachtige beslissing het lijden te aanvaarden en te ondergaan. De Jezuspartij wordt gezongen door een tenor, Petrus is een basstem.

Al bij de eerste uitvoering ontlokte het werk gemengde reacties en nadien zonk het weg in vergetelheid. In deze heruitgegeven belangrijke opname dirigeert Kent Nagano het Deutsches Symphonie-Orchester Berlin. Niemand minder dan Plácido Domingo zingt Jezus. (EDS)

Ludwig van Beethoven, *Christus am Ölberge*, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin onder leiding van Kent Nagano, harmonia mundi, HMG 501802, 15,50 euro.

BOEK POEZIE

Over liefde en dood
Bruno Van Imschoot

Ik reik onnadenkend in een stille natte lucht, in een dieper wordend zwijgen naar wat alsmat verder drijft. Dit gedicht, amper twee zinnen lang, draagt de titel *Verlies*.

Afscheid nemen en stil worden. Het zijn twee van de centrale thema's in de bundel *Wuivend gras*. Ook tijd en liefde, leven en dood

lopen als een rode draad door de poëzie van Bruno Van Imschoot. In *Wuivend gras* verzamelde hij 31 staaltjes beklievende dichtkunst. Inspiratie vond de auteur onder meer in het zenboeddhisme waar, zoals hij het zelf uitdrukt, „het dagelijkse leven, de natuur, filosofie en religie één zijn”. Van Imschoots gedichten zijn doorleefd en getuigen van een diepere gelaagdheid in de relatie tussen mensen. Ze willen een hartstochtelijke zoektocht zijn naar de essentie en zijn terzelfder tijd een oproep om het tijdloze mysterie, het onuitsprekelijke te ervaren in het alledaagse.

Via poëzie geeft Bruno Van Imschoot uitdrukking aan de waarde van stilte en tijd in een soms troosteloos bestaan. De tijd is er, altijd. „We vinden elkaar wel tussen de plooiën, op stukjes bestaan, als ijsshotsen, waarop we hink-stap-springend, naar elkaar toesnellen.”

Hoewel we in de gedichten niet meteen een verwijzing naar

God terugvinden, hebben ze ontegensprekelijk een spirituele, zelfs religieuze ondertoon. De auteur is bovendien ontwerper van spirituele tuinen. Elk gedicht is vergezeld van een houtskooltekening, die Van Imschoots zin voor abstractie verraaft. De teksten zijn gedrukt op stevig papier. Het boek, met harde kaft, oogt fris en luchtig. *Wuivend gras* is de derde dichtbundel van Bruno Van Imschoot. Eerder verschenen van zijn hand *Hier en nu* en *Tussen dag en nacht*. (MC)

Bruno Van Imschoot, *Wuivend gras*, Dabar-Luyten, Heeswijk, 2014, 70 blz., 17,95 euro, beschikbaar in de betere boekhandel of bij de auteur op 0486 41 44 76.

BOEK CULINAIR

Monastiek koken
Cornille & anderen

En wijnkenner en twee chefs, alle drie leerkracht aan hotel- en toerismeschool Sperma- lie, verdiepten zich in de wereld van de trappistenbieren. Het resultaat is een knap boek dat per bier aandacht besteedt aan de ab-

dijen waar het werd gebrouwen en aan zijn smaak.

Naast de aloude Belgische trappistenbieren is er ook gepaste aandacht voor de nieuwkomers. De voorbije jaren begonnen ook in het buitenland monniken te brouwen en dat resulteerde in de Oostenrijkse Engelszell, de Amerikaanse Spencer en de Nederlandse Zundert.

Per abdij worden drie gerechten uitgewerkt die met trappist worden bereid. Met gerechten als kalfswang met Westmalle Dubbel, sorbet van Chimay Trippel, zalm met Achel Blond of chocolademousse met Rochefort 8 loopt het water je beslist al in de mond. Ze werden mooi in beeld gebracht door Karl Bruninx.

Alle gerechten worden praktisch opgedeeld per element. Van elk element is er ook een ingre-

diëntenlijst en een werkbeschrijving. Je moet echter al enige ervaring in de keuken hebben om alle termen te begrijpen en handelingen onder de knie te hebben. Daarentegen is het ook een uitdaging deze gerechten te bereiden en er even smaakvol te laten uitzien als op de foto. (PC)

Tim Cornille, Carl Delaey & Gido Van Imschoot, *Koken met trappistenbier*, Davidsfonds, Leuven, 2014, 171 blz., 27,50 euro, ISBN 978 90 5908 586 2.

BOEK GESCHIEDENIS

Eén maakt het verschil
Boris Johnson

Sinds 2008 is Boris Johnson, een van de meest flamboyante Britse politici, burgemeester van Londen. Voorheen was Johnson, die opgroeide in de hoogste Britse kringen en in Oxford studeerde, parlementslid en schaduwminister van Cultuur. De man heeft echter ook een carrière in de journalistiek achter de rug. Daarom is het niet zo verwonderlijk dat hij nog steeds schrijft.

Van zijn hand verscheen nu een pil van meer dan vierhonderd bladzijden over de figuur van Winston Churchill (1874-1965), de legendarische Britse staatsman die onverzettelijk weigerde

vredesonderhandelingen aan te knopen met nazi-Duitsland en die koppig de strijd tegen de barbaarsheid voortzette tot het bittere eind. De reden voor dit boek ligt voor de hand: vijftig jaar geleden, op 24 januari 1965, blies Churchill zijn laatste adem uit en vijfenzeventig jaar geleden, op 18 juni 1940, sprak hij in het Britse Lagerhuis zijn beroemde rede uit die maakte dat de Britten de strijd niet staakten.

Johnson ontrafelt de mythes en de misvattingen over de man die hij mateloos bewondert om zijn bravoure, zijn strategische inzicht en overtuiging, en ook wel om zijn talent de publieke opinie te bespelen. Het boek is niet echt een biografie. Veeleer is hier een politicus aan het werk die een grote voorganger analyseert om, misschien wel, even groot te worden.

Een flatterend portret is het dan weer ook niet. Churchill, die anders dan Johnson geen universitair diploma op zak had, was een carrière uit de allerhoogste kringen die zich vaak gedroeg als een ongelukke beer. Hij dronk sloten whisky en was tijdens belangrijke bijeenkomsten vaak onder invloed. Hij rookte als een ketter en maakte van de sigaar

zijn handelsmerk. En toch koesterde hij een ideaal en had hij een uitzonderlijk verstand.

Johnson zoekt de 'Churchillfactor', wat iemand tot grootsheid aanzet. „Op verschillende momenten was hij de bever die de stroom van gebeurtenissen afdamde, en nooit heeft hij de loop van de geschiedenis sterker beïnvloed dan in 1940. Hij, en hij alleen, heeft het verschil gemaakt.”

Het boek gaat tot slot ook in op het naoorlogse leven van Winston Churchill, die van 1951 tot 1955 nogmaals een regering leidde, en op zijn rol bij de schepping van het verenigde Europa en de hertekende grenzen in het Midden-Oosten. (EDS)

Boris Johnson, *De Churchillfactor. Hoe één man geschiedenis schreef*, Spectrum, Amsterdam, 2014, 428 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 0034 354 6.